

CHET EL KAPITALI ISHTIROKIDAGI BANKLARNI BOSHQARISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI

Yulchiyev Erkinjon

*Ilmiy rahbar: Andijon davlat texnika instituti
“Buxgalteriya hisobi va menejment” kafedrası
katta o‘qituvchisi*

Isaqlonov Dilyorbek G‘ulomjon o‘g‘li

*Andijon davlat texnika instituti
“Menejment” yo‘nalishi 4-bosqich talabasi*

Annotatsiya. Maqolada chet el kapitali ishtirokidagi banklarning boshqaruv tizimini takomillashtirishning zamonaviy usullari tahlil qilinadi. Korporativ boshqaruvning xalqaro standartlarini joriy etish, risklarni boshqarish tizimlarini rivojlantirish, raqamli texnologiyalardan foydalanish va xodimlar malakasini oshirish kabi asosiy yo‘nalishlar ko‘rib chiqiladi. Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklarda moliyaviy barqarorlik va raqobatbardoshlikni ta‘minlashda boshqaruv samaradorligining ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: boshqaruv tizimi, korporativ boshqaruv, , risklarni boshqarish tizimlari, raqamli texnologiyalar, xodimlar malakasini oshirish, raqobatbardoshlik.

Kirish. Korporativ boshqaruvning xalqaro standartlarini joriy etish, risklarni boshqarish tizimlarini rivojlantirish, raqamli texnologiyalardan foydalanish va xodimlar malakasini oshirish. Zamonaviy iqtisodiyotda korporativ boshqaruvning samaradorligi har qanday tashkilotning muvaffaqiyatida muhim rol o‘ynaydi. Xalqaro standartlar va zamonaviy yondashuvlar, ayniqsa, chet el kapitali ishtirokidagi banklar uchun ahamiyatlidir. Ushbu yo‘nalishlar korporativ boshqaruvni takomillashtirish, risklarni boshqarish tizimlarini rivojlantirish, raqamli texnologiyalardan foydalanish va xodimlar malakasini oshirishga qaratilgan.

Korporativ boshqaruvning xalqaro standartlari, masalan, OECD (Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti) tomonidan belgilangan tamoyillar, tashkilotlarning faoliyatini shaffof va adolatli olib borishiga yordam beradi. Ushbu standartlar, birinchi navbatda, aktsiyadorlarning huquqlarini himoya qilish, rahbariyat va aktsiyadorlar o‘rtasidagi munosabatlarni tartibga solish, shuningdek, moliyaviy hisobotlarning aniqligini ta‘minlashga qaratilgan [1]. Korporativ boshqaruvni xalqaro standartlarga mos ravishda tashkil etish, nafaqat ichki nazoratni kuchaytiradi, balki tashqi investorlar va hamkorlar oldida tashkilotning obro‘cini oshiradi.

Risklarni boshqarish har qanday tashkilot uchun muhim jarayon hisoblanadi. Zamonaviy banklar va moliya institutlari uchun risklarni aniqlash, baholash va boshqarish tizimlarini takomillashtirish juda zarur. Bu jarayonlar banklarning barqarorligini

ta'minlashga yordam beradi. Risklarni boshqarish tizimlari ko'pincha risklarni tahlil qilish va prognozlash uchun sun'iy intellekt va analitika kabi zamonaviy texnologiyalarni qo'llaydi. Bunday yondashuvlar banklarga turli xil risklarni, masalan, kredit, bozor va operatsion risklarni samarali boshqarishga imkon beradi. Risklarni boshqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtiradi va xatolarni kamaytiradi.

Raqamli texnologiyalar bugungi kunda har qanday tashkilotning muvaffaqiyatida muhim ahamiyatga ega. Banklar va moliya institutlari raqamli transformatsiyani amalga oshirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishi mumkin. Mobil banking, internet banking va boshqa raqamli xizmatlar orqali mijozlarga tez va qulay xizmat ko'rsatish imkoniyatlari yaratilmoqda. Raqamli texnologiyalar yordamida banklar o'z faoliyatini optimallashtirishi, xarajatlarni kamaytirishi va samaradorlikni oshirishi mumkin [2]. Shuningdek, ma'lumotlarni tahlil qilish orqali mijozlarning xulq-atvorini o'rganish va ularga individual xizmatlar taklif qilish imkoniyatlari paydo bo'ladi.

Xodimlar malakasini oshirish tashkilotning muvaffaqiyatida muhim omil hisoblanadi. Malakali mutaxassislar jamlanishi bankning umumiy samaradorligini oshiradi. Banklar o'z xodimlariga doimiy ravishda treninglar, seminarlar va onlayn kurslar orqali bilim va ko'nikmalarini yangilash imkoniyatlarini taqdim etishi lozim. Xodimlarning motivatsiyasi va qoniqishi ham muhimdir; bu esa ularning ish faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Xodimlarga yangi texnologiyalarni o'rganish imkoniyatlarini yaratish, ularning ish faoliyatini yanada samarali qilishga yordam beradi.

Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklarda moliyaviy barqarorlik va raqobatbardoshlikni ta'minlashda boshqaruv samaradorligi muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda global iqtisodiyotning murakkabligi va o'zgaruvchanligi sharoitida banklar uchun samarali boshqaruv tizimlari yaratish zarurati yanada ortib bormoqda. Chet el sarmoyalari jalb qilish orqali banklar o'z kapitallarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Biroq, bu jarayonlar muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun boshqaruv samaradorligi yuqori darajada bo'lishi lozim [3].

Samarali boshqaruv tizimlari orqali banklar o'z resurslarini, xususan, moliyaviy, insoniy va texnologik resurslarni to'g'ri taqsimlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa xarajatlarni kamaytirish va foydani oshirishga olib keladi. Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklar uchun bu juda muhim, chunki investorlar ko'pincha bankning ichki boshqaruv tizimlariga e'tibor beradilar. Agar bankning boshqaruv tizimi samarali bo'lsa, bu investorlarning ishonchini oshiradi va sarmoyalarni jalb qilishda ijobiy rol o'ynaydi.

Banklar har doim turli xil risklarga duch keladilar: kredit risklari, bozor risklari, likvidlik risklari va boshqalar. Samarali boshqaruv tizimlari risklarni aniqlash, baholash va boshqarishda yordam beradi. Risklarni to'g'ri boshqarish orqali banklar moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi va investorlar oldida o'z obro'sini mustahkamlash imkoniyatiga

ega bo'ladi [4]. Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklar uchun risklarni boshqarish strategiyalarini ishlab chiqish va ularni amalga oshirish nafaqat moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi, balki raqobatbardoshlikni oshirishga ham yordam beradi.

Raqamli transformatsiya jarayonida banklar sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili va avtomatlashtirish kabi texnologiyalarni qo'llash orqali o'z jarayonlarini tezlashtirishi va samaradorligini oshirishi mumkin. Texnologiyalar yordamida banklar mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash, operatsion xarajatlarni kamaytirish va raqobatchilar bilan solishtirganda ustunlikka erishish imkoniyatiga ega bo'ladi. Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklar uchun innovatsion yondashuvlar investorlarning qiziqishini oshiradi va ularning ishonchini mustahkamlaydi.

Malakali xodimlar bankning muvaffaqiyatida hal qiluvchi omil hisoblanadi. Banklar o'z xodimlariga doimiy ravishda treninglar va malaka oshirish kurslarini taklif etish orqali ularning bilim va ko'nikmalarini yangilab borishlari kerak. Xodimlar malakasining oshishi, ularning ish faoliyatini yaxshilaydi va bankning umumiy samaradorligini oshiradi [5]. Chet el sarmoyalari jalb qilingan banklar xodimlarning malakasini oshirishga e'tibor berish orqali raqobatbardoshligini kuchaytirishi mumkin.

Chet el kapitali ishtirokidagi banklarning boshqaruv tizimini takomillashtirish, zamonaviy iqtisodiyotda muhim ahamiyatga ega. Bunday banklar, odatda, yuqori darajadagi malaka va tajribaga ega bo'lishi bilan birga, global moliya bozorlarida raqobatbardosh bo'lish uchun innovatsion yondashuvlarni qo'llashlari zarur.

Zamonaviy banklar raqamli transformatsiyani amalga oshirish orqali samaradorlikni oshirishga intilmoqda. Bu jarayon, avvalo, bank xizmatlarini raqamlashtirishni o'z ichiga oladi. Mobil banking, internet banking va boshqa raqamli xizmatlar orqali mijozlarga tez va qulay xizmat ko'rsatish imkoniyatlari yaratilmoqda. Boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish, shuningdek, ma'lumotlarni tahlil qilish va qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtiradi. Masalan, big data va analitika yordamida banklar mijozlarning xulq-atvorini o'rganib, ularning ehtiyojlariga mos xizmatlarni taklif qilishlari mumkin.

Chet el kapitali ishtirokidagi banklar risklarni boshqarish tizimlarini takomillashtirishga alohida e'tibor berishlari zarur. Risklarni aniqlash va baholash jarayonlarini avtomatlashtirish, shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali banklar o'z faoliyatini xavf-xatarlariga nisbatan yanada barqaror qilishi mumkin. Masalan, sun'iy intellekt va mashinani o'rganish texnologiyalari yordamida kredit risklarini baholash jarayonlari ancha tezlashadi va aniqlik darajasi oshadi.

Zamonaviy banklar mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvni joriy etishga intilmoqda. Mijozlarning ehtiyojlarini chuqur tushunish va ularga individual xizmat ko'rsatish, bankning raqobatbardoshligini oshiradi. Buning uchun banklar mijozlar bilan doimiy aloqa o'rnatishi, ularning fikr-mulohazalarini inobatga olishi va xizmat sifatini doimiy ravishda yaxshilashi kerak. Mijozlarning qoniqishini o'lchash va ularning fikrlarini tahlil qilish orqali banklar o'z xizmatlarini takomillashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Chet el kapitali ishtirokidagi banklar innovatsion mahsulotlar ishlab chiqishga e'tibor qaratishlari kerak. Bu mahsulotlar, masalan, yangi kredit mahsulotlari, investitsiya xizmatlari yoki moliyaviy maslahatchilik xizmatlarini o'z ichiga olishi mumkin. Innovatsion yondashuvlar orqali banklar nafaqat yangi mijozlarni jalb qilish, balki mavjud mijozlarga ham yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlaydi. Bu esa bankning brendini mustahkamlashga yordam beradi.

Bankning boshqaruv tizimini takomillashtirishda kadrlarning malakasini oshirish muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy banklarda malakali mutaxassislar jamlanishi, ularning bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab turish zarur. Treninglar, seminarlar va onlayn kurslar orqali xodimlarning malakasini oshirish, bankning umumiy samaradorligini oshiradi. Shuningdek, kadrlarni rag'batlantirish va motivatsiya berish ham muhimdir.

Banklar o'zaro hamkorlikni rivojlantirish orqali boshqaruv tizimlarini takomillashtirishi mumkin. Boshqa moliya institutlari, fintech kompaniyalari va tadbirkorlik sub'ektlari bilan hamkorlik qilish orqali banklar yangi imkoniyatlarga ega bo'ladi. Bu hamkorliklar innovatsion yechimlarni joriy etishga yordam beradi va banklarning raqobatbardoshligini oshiradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, chet el kapitali ishtirokidagi banklarni boshqarish tizimini rivojlantirish, global moliya bozorlarida muvaffaqiyatli raqobatlashish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada keltirilgan tavsiyalarni amalga oshirish orqali banklar o'zlarining ichki jarayonlarini optimallashtirish, risklarni samarali boshqarish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Xodimlarning malakasini oshirish va innovatsion yondashuvlar orqali banklar nafaqat o'z moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi, balki mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilash va yangi imkoniyatlardan foydalanish imkoniyatini ham oshiradi. Natijada, chet el kapitali ishtirokidagi banklar o'z faoliyatini yanada samarali va raqobatbardosh tarzda olib borishlari mumkin. Shu bilan birga, bunday rivojlanish milliy iqtisodiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi, chunki u investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga yordam beradi. Shunday qilib, chet el kapitali ishtirokidagi banklarni boshqarish tizimini rivojlantirish, nafaqat banklar uchun, balki butun iqtisodiyot uchun muhim vazifadir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Davlyatovich, Dilshod Davlyatovich Dilshod, and Dilmurod Xolmurodovich Suyunov. "BANKLARNI RAQAMLASHTIRISH VA YANGI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH." (2024): 32-37.
2. Dariyabayevna, Utegenova Gulnaz. "IQTISODIYOTNI REAL SEKTORINI RIVOJLANTIRISHDA BANKLARNI ROLI." Лучшие интеллектуальные исследования 37.3 (2025): 182-191.
3. Bakhodirovna, Djalalova Sabina. "BANK TIZIMI TRANSFORMATSIYASI JARAYONI VA BANKLAR BARQARORLILIGIGA TA'SIR (O'ZMILLIYBANK

AJ MISOLIDA)." INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION 3.29 (2024): 328-330.

4. Xurshidjon, Tolibjonov, and Ruziev Shohruxbek Ravshan o'g'li. "MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING RIVOJLANISHI ORQALI BANKLARNING TRANSFORMATSION SALOHİYATIGA TA'SIRI." QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI (2023): 111-116.
5. Maksudbekovich, Dushamov Maxmudjon. "BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI." Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting 4.03 (2024): 366-372.